

Práva studentů na filozofické fakultě ochrání ombudsman

MILADA HRONOVÁ
MARTINA ŠARADÍNOVÁ

Zřejmě první ombudsman na české akademické půdě bude působit na filozofické fakultě. Zřízení neplacené pozice schválil její akademický senát. Volby veřejného ochránce práv se uskuteční od 9. do 11. dubna.

Ustavení funkce ombudsmana iniciovali studenti i akademičtí pracovníci, někteří kandidáti ve volbách do senátu fakulty měli dokonce prosazení tohoto kroku ve svém programu. „Jako studentské senátory nás v minulosti několikrát kontaktovali studenti se svými problémy. Minimálně jeden z případů by si podle

mě zasloužovat pomoc ombudsmana,“ uvedla studentská senátorka Barbora Veselá.

Ombudsman bude poradcem a prostředníkem

Ombudsman se bude zabývat stížnostmi studentů, kteří jsou přesvědčeni, že jejich práva byla krácena nekorektním jednáním pedagogů, pracovníků studijního oddělení či děkanátu fakulty. Měl by urovnávat konfliktní situace mezi studenty a pedagogy nebo orgány fakulty. Nebude mít výkonnou moc, bude mít spíše roli poradce a prostředníka.

„Oddělení interního auditu a kontroly univerzity řeší formální stížnosti. Ombudsman studentů filozofické fakulty by měl mít přidanou hodnotu

v tom, že je členem akademické obce fakulty a že má respekt u studentů. Měl by být schopen zachytit i ty potíže, které se studenti neodvážejí formálně popsat,“ vysvětlil další člen studentské komory senátu Tomáš Karger.

Některé studenty ale informace o volbě fakultního ombudsmana překvapila. „O tom, že budeme volit ombudsmana, nevím. Nikdy jsem neměl takové problémy, které bych potřeboval řešit s ombudsmanem, a ani neznám nikoho, kdo by takové problémy měl,“ uvedl student angličtiny Ondřej Žůrek z katedry anglistiky. Do situace, kdy by potřebovala pomoc ombudsmana, se nedostala ani studentka německé a anglické filologie Jana Kuzmíková.

Neutrální, diskretní, neformální a nezávislý

Podle rozhodnutí senátu může být ombudsmanem akademický pracovník, který je členem akademické obce fakulty nejméně rok a má pracovní úvazek alespoň 0,7. Cílem nově zřízeného institutu je posílit postavení studentů.

„I když jsme poptávku po studentském ombudsmanovi zaznamenali již dříve, všechna rozhodnutí v této věci doposud končila tím, že jsme nedokázali definovat jeho pravomoci,“ uvedl proděkan Ondřej Molnár. Veřejný ochránce práv studentů filozofické fakulty bude ctít etický kodex Mezinárodní asociace ombudsmanů, v němž hraje hlavní roli nezávislost, mlčenlivost, nestrannost a neformálnost.

Univerzitní ombudsman nebude

Ombudsmana pro celou univerzitu navrhl již loni v březnu loňského roku studentský zástupce „velkého senátu“ Petr Sojka po vzoru anglosaských univerzit. Požadoval pro něj sekretariát, reprezentativní plat a poměrně široké pravomoci. Velký senát tehdy požádal senáty fakult o vyjádření. Šest z osmi fakult univerzitního ombudsmana odmítly, jedna se vyjádřila neutrálně.

Univerzitní ombudsman není v současné době potřebný ani podle rektora Jaroslava Millera. „Pokud většina fakult ombudsmana odmítla, já jsem ten poslední, kdo by něco takového nařizoval,“ řekl Miller.

Pokračování na straně 3

Foto: PAVEL KONEČNÝ

Nové vedení univerzity

Akademický senát Univerzity Palackého minulý týden neměl námitek ke složení prorektorského týmu, který senátu představil rektor Jaroslav Miller (na snímku uprostřed).

Prorektory jsou:
prof. RNDr. Jitka Ulrichová, CSc. prorektorka pro vědu a výzkum (dole vpravo)
doc. MUDr. Ivana Oborná, Ph.D. prorektorka pro zahraničí (dole vlevo)
prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSc. prorektor pro transfer technologií (nahore zcela vpravo)
doc. MgA. Mgr. Vít Zouhar, Ph.D. prorektor pro studium (nahore druhý zprava)
Mgr. Ondřej Kučera prorektor pro organizaci a rozvoj (nahore druhý zleva)
Mgr. Petr Bilík, Ph.D. prorektor pro vnější vztahy (nahore zcela vlevo) (ca)

Ombudsmanova karta

Ombudsmana si představuji jako milého, trpělivého člověka. Asertivního, co umí naslouchat. Bude mít hluboký, klidný hlas a hodně času. Nebude mu vadit, že mluvím na přeskáčku, ale pochopí mě a pomůže mi. Nevím jak. Třeba zvedne telefon a někam zavolá nebo pošle dotýněmu, s nímž jsem ve sporu, mail, kterým všechno uhladí. Hlavní je klid. Sine ira et studio. Pak jsem dělal interview se skutečným ombudsmanem v jedné, řekněme „firmě“. Měl hluboký hlas, kancelář bez ostrých hran a promyšlenou taktiku. Pochlubil se tím, že mu z pěti set stížností zbude ročně k řešení jen padesát. Měl na to kartičkový systém. Co karta, to otázka. Kdy? Kde? Kdo? Jak? Čím? S kým? Proč?

Rozhovor s „klientem“ ale překvapivě končil vždy další otázkou. „Co navrhujete?“ Klient se zamyslel a navrhl řešení. Proto je třeba ombudsmanů.

Pavel Konečný
šéfredaktor

Absolventi se postarali o rekord

Lékařská fakulta si 15. února díky svým absolventům vysloužila zápis do České knihy rekordů.

Na prvním ročníku setkání s názvem Radicés/Kořeny se totiž sešlo na šest desítek bývalých studentů a dalších 80 absolventů se ve stanovenou dobu přihlásilo elektronickou cestou či telefonicky. O svou alma mater projevíli zájem i absolventi ze zahraničí, některé rodiny měly dvougenerační zastoupení.

Nejstarším přihlášeným absolventem byl student, který promoval v roce 1958. Největší zájem o absolventské setkání projevíli absolventi z osmdesátých let, kterých se přihlásilo zhruba čtyři desítky. Nejvíce lidí se přihlásilo na Facebooku či e-mailem.

„Je to pro nás velice stimulující. Víme, že v práci s absolventy máme co zlepšovat,“ zhodnotila výsledky proděkanka Eliška Sovová. (srd)

Foto: MARTINA ŠARADÍNOVÁ

Podnikavá hlava popáté

Až do 17. dubna se mohou zájemci přihlásit do soutěže Podnikavá hlava, kterou už popáté vyhlásil Vědeckotechnický park Univerzity Palackého. Se zajímavými podnikatelskými nápady mohou přijít vedle zkušených borců i úplní začátečníci, velmi vítáni jsou studenti. Nejlepší účastníci získají finanční odměnu, ale i cenné rady odborníků a zájemci při rozjezdu podnikání. „Během přípravy projektu mohou soutěžící využít pomoci našeho konzultanta. Účast v klání není omezena věkem, hlásit se mohou zájemci z celé České republiky,“ uvedla projektová manažerka Vědeckotechnického parku Silvie Polánková.

Vedle hlavní soutěže se uskuteční i soutěž pro středoškoláky. Novinkou je přihlášení elektronickou cestou. Soutěžícímu se po registraci vygeneruje jeho účet a tam nahraje svůj příspěvek.

Hlavou letošního ročníku je Martin Zavdil, který loni zvítězil s příspěvkem

Sledujeme divadlo. „Tím nejlepším, co mi Podnikavá hlava dala, bylo potvrzení skutečnosti, že má smysl začít podnikat. Že prodej záznamů divadelních představení není mrtvý nápad a že nemám na krku ledajakou hlavu, ale dost možná tu podnikavou,“ zhodnotil přínos soutěže Zavdil.

Vloni se klání zúčastnilo rekordních 67 projektů. Celkem již v minulosti Podnikavou hlavou prošlo téměř 200 soutěžících, někteří z nich uvedli své nápady do praxe. Vítěz letošního ročníku bude znám v květnu. Více na www.podnikavahlava.cz. (srd)

Foto: PAVEL KONEČNÝ

BORNEO
Nové české objevy

2

EXPOZICE
Kouzlo starých map

5

PAVEL PETŘIKOV
Judista oceněný rektorem

7

Genom pšenice přečte svět díky vědcům z Olomouce

MARTINA ŠARADÍNOVÁ

Vědci z olomouckého Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum (CRH) učinili zásadní krok pro poznání dědičné informace pšenice seté. Po deseti letech bádání dokončili knihovny DNA pro všech 21 chromozomů plodiny, za což si vysloužili ocenění od Mezinárodního konsorcia pro sekvenování genomu pšenice. Jejich výzkum má zásadní význam pro šlechtění odolnějších a výnosnějších odrůd obiloviny, jež hraje klíčovou roli ve výživě lidstva.

Do výzkumu složitého genomu pšenice jsou zapojeni vědci po celém světě. Cílem mezinárodního konsorcia je rozluštit dědičnou informaci plodiny nejpozději do roku 2017. Bez metody vyvinuté v Olomouci by to ale nebylo možné. „Dokončení knihoven je prvním obrovským úspěchem a krokem ke konečnému cíli. Dalším krokem je sestavování fyzických map a potom vlastní čtení, tedy sekvenování. Bez naší strategie by to šlo jen velmi obtížně,“ uvedl vědecký ředitel CRH Jaroslav Doležel.

„Rozsekané“ části genomu se ukládají v knihovnách DNA

Genom pšenice je tak obrovský, že ho nelze analyzovat jako celek. Zatímco dědičnou informaci člověka tvoří asi tři miliardy písmem genetického kódu, genom pšenice jich obsahuje asi šestkrát více. Olomoučtí vědci proto její dědičnou informaci dělí na menší části – chromozomy, které analyzují odděleně. Používají k tomu průtokový cytometr, jenž chromozomy třídí, a poté z každého chromozomu izolují DNA (deoxyribonukleovou kyselinu). Tu následně dělí na malé části, jež uchováva-

jí k dalšímu využití v jakémsi archivu, tedy knihovnách DNA. „Vypracovali jsme metodu konstrukce chromozomových knihoven DNA, které čtení dědičné informace značně usnadňují,“ vysvětlil Doležel.

O dokončení sady knihoven DNA se vědecká obec oficiálně dozvěděla v lednu na prestižní konferenci Plant & Animal Genome XXII v San Diegu, odkud si tým profesora Doležela přivezl ocenění za významný příspěvek k přečtení genomu pšenice. Symbolicky se tak stalo takřka přesně deset let poté, co tým téhož vědce výzkum zahájil. „V roce 2004 byla publikována první knihovna tohoto typu. Předtím nám nikdo nevěřil, že je možné něco takového vytvořit,“ pousmál se Doležel.

První chromozom rozluštěn, ostatní jsou přečteny zběžně

Chromozomové knihovny DNA jsou nezbytným předpokladem pro přečtení celého genomu pšenice. Zatím se podařilo úplně přečíst první z 21 chromozomů a spolu s francouzskými kolegy se na tom podíleli i výzkumníci z CRH. „Získali jsme podrobné informace o molekulární struktuře chromozomu 3B. Víme, jaké nese geny a jak jsou uspořádány. Tyto poznatky urychlují izolaci důležitých genů a využití molekulárních metod ve šlechtění. Díky tomuto výzkumu také odhalujeme, jak se dědičná informace v průběhu evoluce vyvíjela. Krásné na této práci je to, že se od základního výzkumu dostáváme až k praktickému využití,“ doplnil Doležel. Článek s výsledky výzkumu již odborníci zaslali do prestižního časopisu Science.

Stejně periodikum by mělo přinést rovněž zprávu o tom, že mezinárodní konsorcium dokázalo orientačně přečíst DNA všech ostatních chromozomů. I na tomto úspěchu má klíčový

Profesor Jaroslav Doležel se vzorky pšenice ve skleníku.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

podíl Doleželův tým. „Luštíme nejsložitější genom rostliny, jaký byl dosud čtený. Navíc ve vysoké kvalitě. Jsme jediní, kdo umí genom pšenice rozdělit na malé části a předáváme je ostatním pracovištím sdruženým v konsorciu od USA po Japonsko,“ uvedl Doležel.

Další Zelená revoluce?

Oba články by mohly vyjít na jaře, kdy si svět připomene sté výročí narození amerického agronoma Normana

Ernesta Borlauga, který je znám jako „otec Zelené revoluce“. V roce 1970 se stal nositelem Nobelovy ceny míru za inovace v oblasti pěstování nových, vůči nemocem rezistentních a vysoce výnosných odrůd plodin, zejména pšenice. Konference uspořádaná k tomuto jubileu má upozornit na riziko potravinové krize. Tu lze dle některých vědců očekávat za zhruba dvacet až třicet let, neboť zemědělská produkce nestačí pokrývat potřeby stále se zvyšujícího počtu obyvatel.

Již nyní proto olomoučtí vědci analyzují dědičnou informaci u příbuzných planých druhů pšenice, aby našli geny pro důležité vlastnosti, které se již z plodiny v průběhu šlechtění vytratily. Ty pak bude možné do pšenice vnášet buď pomocí klasických metod křížení, nebo pomocí genetické transformace.

Centrum regionu Haná je společným pracovištěm Univerzity Palackého, Ústavu experimentální botaniky Akademie věd ČR a Výzkumného ústavu rostlinné výroby.

Borneo po roce opět vydalo poklady

Objevy nových druhů bezobratlých živočichů i dosud neznámé rostliny se mohu pochlubit studenti a pedagogové z katedry ekologie a životního prostředí přírodovědecké fakulty, kteří se v lednu společně s kolegy Ostravské univerzity zúčastnili expedice na Borneu. V nedotčené přírodě prováděli dva týdny zoologický a botanický výzkum.

V nástrahách výzkumníků skončil zcela nový druh drobnělky (Zoraptera). Jedná se o bezobratlé živočichy podobné termitům. Na světě odborníci zatím

Stražilka. Foto: LUKÁŠ ČÍHAL

zdokumentovali 39 druhů tohoto hmyzu, z Bornea dosud žádný znám nebyl. „Již nyní bezpečně víme, že se jedná o nový druh. Pro entomologa je takový nález srovnatelný s objevem zcela nového druhu primáta nebo velké kočkovité šelmy,“ uvedl odborný asistent Tomáš Kuras.

Nová stražilka, bedlobytka, škvorí a pavouci

Olomoučtí a ostravští vědci se už pustili do popisu nového druhu stražilky, který si z národního parku Ulu Temburong přivezli. Zatímco dosud popsané druhy žijí na listech, které okusují, nově nalezení jedinci k překvapení výzkumníků sídlili na zemi v opadaném a tlejícím listu. „To je u této skupiny velmi výjimečné, takřka bizarní. Je to jako kdyby někdo našel denního motýla, který se žije výhradně sáním krve,“ přiblížil unikátnost objevu Kuras.

Účastníci expedice zdokumentovali v národním parku neobvykle vysokou druhovou rozmanitost škvorů. Mezi nimi našli i několik vědčů dosud neznámých druhů včetně jednoho, jehož příslušníci žijí spolu s termity v jejich hnízdech. „Takové soužití je u škvorů nečekané,“ upozornil zoolog Petr Kočárek z Ostravské univerzity.

Velmi významný je i objev zatím největšího známého druhu bedlobytky. Drobné mušky podobné komárům, jejichž larvy se vyvíjejí na houbách, jsou rozšířené po celém světě. Na Borneu

nalezená bedlobytka zaujala nejen většími rozměry, ale i nápadným žlutočerným zbarvením. Mezi tisíci jedinců, které budou následně vědci zkoumat, jsou patrně i nové druhy pavouků či nočních motýlů.

Thismia má zřejmě následovnici

Na své si letos přišel i botanik Martin Dančák, který byl před rokem na stejném místě při objevu zcela nového druhu nezelené rostliny, jež získala jméno Thismia hexagona. „Mezi bylinami jsme pravděpodobně našli další vědecky nepopsaný druh. Jeho přesné určení ale nebude tak jednoduché, budeme muset udělat rozsáhlejší studii celého rodu v jihovýchodní Asii,“ uvedl Dančák. Podle něj je rostlina z rodu Burmanniaceae, a je tedy s Thismií příbuzná. Je velmi nenápadná, drobná a fialově zbarvená. Většinou má jeden malý kvítek. „Čeká nás mravenčí práce při prohledávání světových herbářů a nutný bude i terénní výzkum lokalit, kde se nacházejí příbuzné druhy,“ doplnil botanik.

Štěstí přeje připraveným

Přestože se jednalo o studentskou expedici, její výsledky jsou podle organizátorů srovnatelné s výsledky profesionálních badatelských týmů světových univerzit. Nález nových druhů rostlin a živočichů byl přitom jen vedlejším produktem pobytu. Hlavním úkolem

bylo ukázat studentům specifický tropický ekosystém a naučit je v tomto prostředí pracovat. Vyrovnat se při tom museli například s náročnými klimatickými podmínkami, kdy vlhkost vzduchu byla téměř stoprocentní a teploty se pohybovaly kolem 30 stupňů Celsia. „Když tyto podmínky vydržíte, úspěch je zaručen. Tato území nejsou stále příliš probádaná. Je ale také třeba říct, že štěstí přeje připraveným. Expedici předcházela odborná příprava a chce to i jistou osobní zkušenost,“ prozradil recept na úspěch Kuras. Obrovskou výhodou bylo podle něj i to, že jednadvacetičlenná výprava mohla využívat zázemí terénní stanice Brunejské univerzity, s níž čeští vědci úspěšně spolupracují několik let.

Radě účastníků se na expedici splnil sen mnoha biologů dostat se do pralesa s nesmírně bohatou faunou i flórou. Studovali v něm například výskyt živočichů ve světlinách, které vznikají po pádu stromů. Zjišťovali také to, jak se mění druhové osídlení v různých výškách – od země až po koruny pralesních velikanů. Stejně jako v minulém roce pokračovali ve studiu místní populace nejznámějšího denního motýla jihovýchodní Asie, jímž je ptakokřídlec (Troides brookiana).

Nyní je čekají měsíce práce při zpracování a vyhodnocování materiálu, který v tropickém deštném lese nasbírali. Výsledky budou postupně publikovat v odborném tisku. (srd)

Krátce

Ehrmann proděkanem

Děkan lékařské fakulty Milan Kolář jmenoval novým proděkanem profesora Jiřího Ehrmanna. Zároveň pověřil dočasným výkonem funkce tajemníka Janu Valíkovou. Ehrmann bude mít na starosti anglické studijní programy a zahraniční záležitosti. Nahradil dosavadního proděkanku Ivanu Obornou, která se dnes stala prorektorkou. Zastupující tajemnice Valíková bude v úřadu do řádného výběrového řízení. (caf)

200 dárců

Akademické dny minulý týden odstartoval čtvrtý ročník akce Daruj krev s rektorem. Svých 470 mililitrů své krve přišlo do fakultní nemocnice odevzdat na dvě stě dobrovolných dárců z univerzity. V loňském roce se dárcovství ve třech dnech zúčastnilo na osmdesát dobrovolných dárců, letos jsou jich nahlášeny téměř dvě stovky. Více než polovinu z nich tvoří navíc nejvíce žádání prvodárci. Akce Daruj krev s rektorem se poprvé uskutečnila v roce 2010, kdy se do ní zapojilo asi čtyřicet členů akademické obce. (mar)

Přírodovědci znovu chystají tábory pro malé badatele

V roli mravenců, kriminalistů, cestovatelů či objevitelů vesmíru se ocitnout děti, které se přihlásí na letní příměstské tábory pořádané přírodovědeckou fakultou. Oproti loňskému roku si zájemci mohou vybírat z pestřejší nabídky témat pětidenních pobytů. (srd)

Medici mají problém – klíče v kapse

PAVEL KONEČNÝ

Policejní asistence, násilné otevření, protokol a deponace osobních věcí na děkanátu. Černý scénář, jak by mohlo vbrzku dopadnout vyklízení 600 skříněk v nových Teoretických ústavech.

Lékařská fakulta chystá opatření, které by mělo studenty přinutit k tomu, aby si klíče od skříněk nenechávali dlouhodobě a úložný prostor neblokovali ostatním. První pokus o „dohodu“ ztroskotat na konci loňského roku. Po informačním mailu, který dostali všichni studenti, byl asi týden klid, a kdo skřínku po výuce opouštěl, nechával klíče v zámku.

Dva dny čekání

„Vyklizení bylo. I my jsme skřínky vyklidily a večer klíče vrátily. Jenže ostatní brzy zase přestali, tak jsme to vzdaly taky,“ potvrdily medičky Petra Crhonková a Daniela Tomášková. Jak argumentovaly, skřínku denně potřebují. Obě denně dojíždějí do školy asi hodinu. Jedna z Tověře, druhá z Prostějova. „My si nemáme kam odložit své věci, nebydlíme v Olomouci na koleji,“ uvedla Petra. Situaci s nedostatkem skříněk řeší občas tak, že si klíče ponechají. „Ale

Výhra. Pavel Verner našel volnou skřínku.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

často se stává, že obě použijeme jen jednu skřínku dohromady,“ prohlásila Daniela.

Ještě horší zkušenost má Pavel Verner. „Ve středu na praktika skřínku nutně potřebuji, do pitevny mohu jen v plášti a přece nenechám někde volně batoh, ve kterém mám učebnice třeba za tři tisíce korun,“ vysvětlil. Nouzi řeší po svém. Dva dny předem chodí a shání volnou skřínku. „V pondělí se nenápadně dívám, a když klíček najdu, tak si ho vezmu. To je nejvíc přednášek a nejvíc volných skříněk, v pondělí se

dá najít,“ potvrdil. Jeho chování nevybočuje z chování ostatních. „Studenti z anglického programu mají klíčky od skříněk dokonce na svých osobních klíčích natrvalo,“ tvrdí Pavel.

Mrtvé schránky

Děkan Milan Kolář naznačil na jednání senátu studentským zástupcům, že chystá nekompromisní postup. „Byl jsem se tam podívat v sobotu. V ani jedné skřínce nebyly klíče,“ zvolal Kolář. To je důvod, proč je chce možná už tento víkend nechat protokolárně otevřít.

Povinností studentů je používat skřínku jen v době výuky a při jejím opuštění nechat klíč v zámku, aby byla k dispozici ostatním. „Vyzvali jsme studenty, aby byli kolegiální. Vydrželo to jen chvíli. Budu muset konat,“ poznamenal děkan.

Ještě prakticky před rokem měli studenti k dispozici jen 200 skříněk, situace se v nové budově výrazně zlepšila. Ale nestačí. „Mám obavu, že v některých případech se jedná o mrtvé schránky, že i klíče od nich jsou ztraceny,“ uvedl předseda senátu Jan Strojil. Mrtvé jsou ale i v případě, že čekají prázdné několik dnů na toho, kdo má klíče v kapse.

Fakulta chystá kromě vyklízení i vytvoření úložního řádu. Ten by měl obsahovat nejen regule, ale i cenu za protokolární vyklízení a uložení věcí na děkanátu.

Ve hře jsou do budoucna ale ještě dvě další varianty – vydávání klíčů na vrátnici proti ISICu, nebo pořízení elektronických zámků. Jakékoliv opatření je složitější a méně komfortní, přitom by stačilo nechat klíče v zámku.

Imatrikulace

Letní semestr začal naplno. I Dětské univerzitě. Svůj první vysokoškolský index si v polovině února vyzvedli ve velké posluchárně Teoretických ústavů nejmladší studenti.

Malé vysokoškoláky přivítali na akademické půdě zástupci všech osmi fakult. Pro čelného představitele univerzity šlo přitom o první slavnostní akt ve funkci rektora. „Náramně jsem si to užil. Dětská univerzita je vynikající záležitost,“ hodnotil Jaroslav Miller. Zaskočen ale byl, když se děti funkcionářů zeptaly, kolik barev má duha. „Tím dotazem mě dostali, to jsem, k mé velké ostudě, nevěděl,“ přiznal rektor.

Dětský letní semestr zahrnuje archeologii, hygienu, finanční gramotnost, rodinné právo a pohybové aktivity. Jejich studium vyvrcholí na konci dubna promoci. (vim)

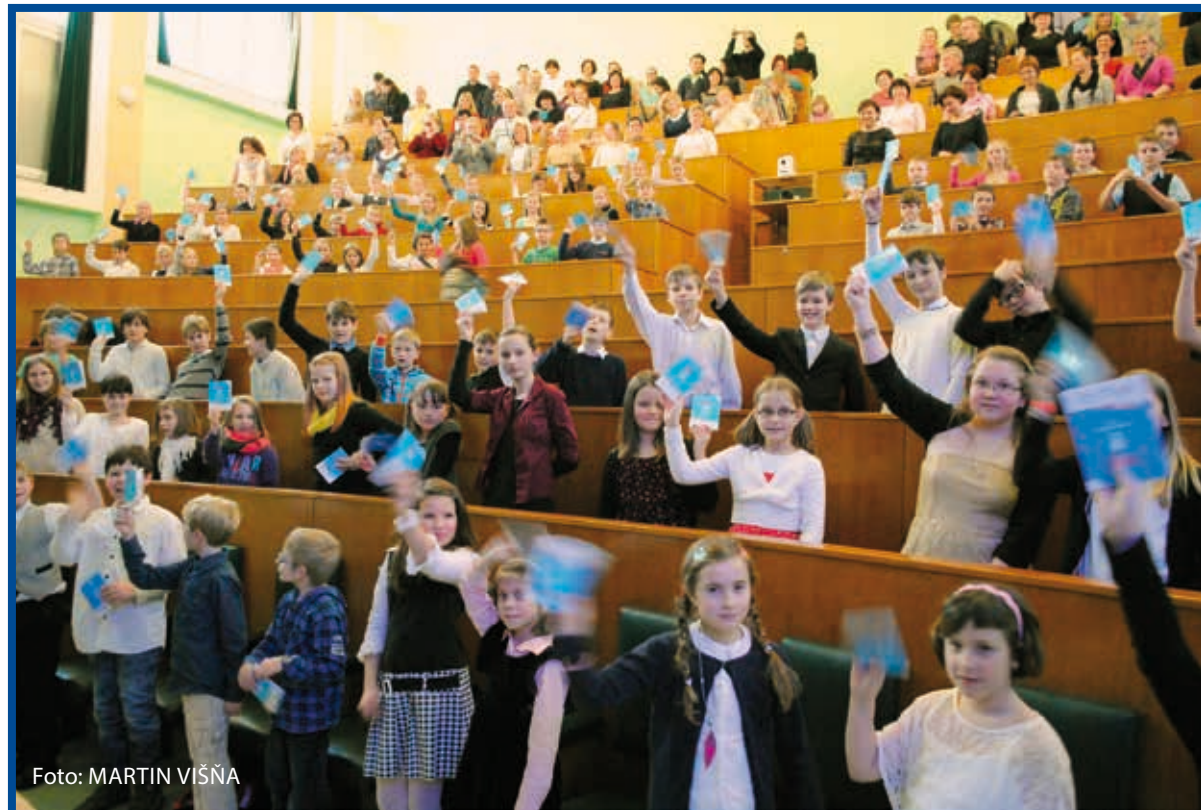

Foto: MARTIN VIŠŇA

Rektor odsoudil vládnoucí režim na Ukrajině

Porušování lidských práv na Ukrajině ze strany vládnoucího režimu odsoudil dnes v oficiálním prohlášení rektor Jaroslav Miller. Přislíbil rovněž zřízení stipendijního programu pro perzekvované ukrajinské studenty.

„Studenti a pedagogové Univerzity Palackého s lítostí a silicím znepokojením sledují události posledních dní

na Ukrajině. Coby instituce rozvíjející svobodu slova a kritické myšlení protestujeme proti porušování lidských práv ze strany vládnoucího režimu a vyjadřujeme spoluúčast a podporu všem, kdo byli současnou politikou poškozeni,“ stojí ve stanovisku rektora.

Stanovisko rektora uvítala například odborná asistentka katedry

slavistiky Uljana Cholodova, která z Ukrajiny pochází. Aktuální dění sleduje pouze na dálku, avšak velmi bedlivě. „Mám tam rodinu i řadu přátel. Současná situace je jen vyvrcholením dlouhodobého porušování lidských práv. Ukrajinci jsou trpěliví, ale už jim zřejmě došla trpělivost. Stanoviska pana rektora si velmi vážím,

demokracie tak získává další hlasy,“ uvedla Cholodova.

Za velmi přínosný považuje i návrh na stipendijní program pro ukrajinské studenty. „Doufám ale, že tuto možnost získají lidé, kteří si to skutečně zaslouží,“ doplnila Cholodova. Podle ní zdejší katedra spolupracuje s několika univerzitami na Ukrajině. (srd)

Práva studentů na filozofické fakultě ochrání ombudsman

Dokončení ze strany 1

Domnívá se, že na univerzitě fungují mechanismy, které případné spory řeší. „Respektuji ale stanovisko filozofické fakulty a přejí jim, aby jejich zkušenost s ombudsmanem byla co nejlepší. Třeba se v budoucnu stane podkladem pro případné diskuze o této pozici na jiných fakultách či univerzitě,“ uvedl rektor.

Podle Sojky se filozofická fakulta vydala správným směrem. Bývalý student naopak stále lituje, že pozice nebyla zřízena pro celou univerzitu. „Zahraniční

univerzity, s nimiž se rádi srovnáváme, mají tuto pozici už dávno,“ uvedl Sojka.

Poslanci zvolili Šabatovou

Ochránce práv má v Česku řada firem a institucí včetně nemocnic, bank či Českých drah. Ombudsman působí i v Olomouci, a to ve fakultní nemocnici. „Není to formální pozice. Ombudsman v praxi narovná problémy v komunikaci mezi pacienty a personálem,“ objasnil mluvčí nemocnice Egon Havrlant.

Nejznámějším je Veřejný ochránce práv, jehož volí členové Poslanecké sněmovny z kandidátů navržených prezidentem a Senátem. Od minulého týdne tuto pozici zastává Anna Šabatová, již dali poslanci přednost před protikandidátem Stanislavem Křečkem.

„V institucích se obvykle pozice ombudsmana zřizuje tehdy, pokud je vnitřní struktura instituce složitá a nefungují stížnostní mechanismy. Ombudsman pak funguje jako

jednotné stížnostní místo. Nebo může jít o případy, kdy vyřizování stížností funguje, ale existuje třeba nespokojenost s jeho nedostatečnou transparentností. Pak může mít ombudsman smysl, pokud by měl možnost prověřit způsob, jak byla konkrétní stížnost vyřízena, případně vyřízení stížnosti popohnat. Od ombudsmana instituce se také očekává, že pomůže ke zlepšení komunikace mezi institucí a klienty,“ uvedla mluvčí Veřejného ochránce práv Iva Hrazdilková.

Anketa

**JAK JSTE USPĚLI
VE ZKOUŠKOVÉM OBDOBÍ?**

**Ondřej Žůrek
2. ročník FF**

Myslím, že docela dobře. Nemám vše uzavřeno, chybí mi složit jednu zkoušku.

Tu jsem nesložil ale především proto, že přednášející termín z důvodu nemoci posunula.

**Jana Kuzmíková
2. ročník FF**

Zimní semestr jsem uzavřela celkem dobře. Jsem spokojená, neboť nemám složenou jen jednu těžkou zkoušku. Musím ji složit v letním semestru.

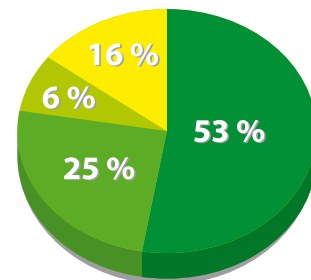
**Lenka Gorčáková
5. ročník FF**

Studium prodlužuji, a tak jsem měla povinnost složit už jen několik zkoušek. Něco málo mi složit ještě zbývá. V daných termínech jsem však vše zvládla.

**Tomáš Stodůlka
4. ročník PŘF**

Byl jsem úspěšný. I když ne úplně s čistým štítem, mám složené všechny zkoušky. Některé předměty byly obtížnější, skládal jsem je napodruhé.

**Jak jste uspěli
ve zkouškovém období?**

- ☒ Plná spokojenost!
- ☐ Mohlo to být lepší.
- ☐ Jakž takž...
- ☐ Nějak to nevyšlo.

Nadpoloviční spokojenost

Na univerzitě se často hovoří o výsledcích vědy. Studenty ale zajímají mnohem prozaičtější výsledky, ty které jsou ještě daleko před základním výzkumem a plní jejich indexy. A hned 53 procent z odpovídajících v naší anketě je se svými výsledky ve zkouškovém období spokojeno. To se mají výzkumná centra na co těšit. V absolutních číslech to znamená cifru 71, přesně tolik lidí kliklo na odpověď s nejvyšší mírou spokojenosti. Dvaadvaceti posluchačům ze 135 hlasujících naopak zkouškové období nakloněno nebylo. A nezůstává než to zkusit příště.

Příště můžete také hlasovat v anketě se stravovací tematikou na webových stránkách Žurnálu ONLINE. (brz)

www.zurnal.upol.cz

„Absolutní závislost na státu není zdravá“

PAVEL KONEČNÝ

Od 1. února je novým rektorem Univerzity Palackého profesor Jaroslav Miller. Vystudoval historii, ruskou a anglickou filologii na olomoucké univerzitě, studoval ale i v Budapešti a v Oxfordu. Jako hostující profesor působil v australském Perthu, ale také v USA na University of Georgia nebo na německých univerzitách v Münsteru, Marburgu a Wolfenbüttelu. Jedním z jeho střednědobých cílů je vytvoření poboček univerzity v Hongkongu nebo v ruskojazyčném prostoru.

Přechod na rektorát byl pro Millera součástí příběhu po jeho říjnovém zvolení. „Zatímco na katedře historie se hlučně haleká, na rektorátu se tiše našlapuje, zatímco na katedře často chodíme v texaskách a vytaháných tričkách, na rektorátu panuje poněkud formálnější dress code. Zatímco dříve jsem měl na sobě oblek pětkrát za rok, teď denně. A musel jsem si koupit jeden nový,“ popsal nový rektor přerod.

O univerzitě se často hovoří jako o zkostnatělé instituci. Je taková? Nemám ten pocit a nikdy jsem ho neměl. Ani když jsem se pohyboval v jiných patrech akademického žebříčku. Uvědomíme-li si, o jak heterogenní organismus se jedná, potom musím říci, že Univerzita Palackého je v mezích možného velmi flexibilní instituce.

V čem? Například v tom, že děkani či tajemníci fakult jsou věcní lidé schopní konstruktivního jednání. Myslím, že vědomí „jedné paluby“ na univerzitě převažuje, takže můj prvotní pocit je pozitivní. Tím samozřejmě nechci tvrdit, že chod tak obrovské instituce je zcela bezproblémový.

Jak podle vás vypadá ideální akademik? Tahle otázka nemíří na správného člověka, protože v této oblasti jsem extrémista a mám zcela nerealistické představy. Musí to být ideální učitel, který každý druhý měsíc inovuje výuku, je přátelský, a zároveň náročný ke studentům. Bádá dvacet šest hodin denně a svými výsledky prodává naši univerzitu v zahraničí.

A ideální student? Takový, který bere studium vážně. Je samostatný a hodně času věnuje samostudiu – v knihovně nebo doma. Protože semináře a přednášky mu poskytnou „jen“ základní servis. Student, který si třeba sám zaplatí jazykovou školu, když pocituje potřebu zdokonalit se v jazyce. A měl by si také sám alespoň částečně vydělávat peníze. Je jedno, jestli jako

pomocná vědecká síla nebo v supermarketu – jakákoliv práce podle mne učí samostatnosti. Já jsem například v Oxfordu dvakrát týdně v noci čepoval pivo a ráno šel do školy. Sice náročné, ale vydělal jsem si na běžné denní výdaje.

Podoba peněz – školné, stipendium i rozpočet

Jste zastáncem placení školného. Proč? Jenom obecně, protože poctivá odpověď by byla neúnosně dlouhá. Žádný oběd není zadarmo. Většinou platí, že něco musí člověk dát, aby něco jiného dostal. Platí, že student, který se finančně podílí na studiu, dostává komoditu ve formě služby, jejíž kvalitu může a musí kontrolovat. A osobně neznám lepší mechanismus kontroly než finanční spoluúčast.

A co když bude student reklamovat? S tím se musí v případě finanční spoluúčasti samozřejmě počítat. Na univerzitách také musí existovat oddělení, které se stížnostmi studentů na kvalitu výuky bude systematicky zabývat. Mimochodem, tímto směrem míří naše úvahy o roli budoucí vnitrouniverzitní akreditační komise.

Jak vysoké by případné školné mělo být? V současné době jsem pro zastropování na pět až osmi tisících ročně. To je částka, která se dá vydělat za měsíc na brigádě. Na tomto místě ale nechť zazní jedna věc: jakákoliv finanční spoluúčast musí být provázána se systémem stipendií, protože univerzita by byla sama proti sobě, kdyby přijímala jen studenty, kteří na to mají. Přišla by totiž o spoustu talentovaných studentů ze sociálně slabšího prostředí. Proto je v životním zájmu univerzity mít propracovaný systém stipendií a cílit na ty nejlepší, nikoliv na ty nejbohatší.

Byl by to ale pro univerzitu jen „přivýdělek“. Máte pravdu, ale peníze od studentů nejsou hlavním cílem školného, alespoň pro mne nikoliv. Nicméně v současné době platí, že univerzity jsou stoprocentně závislé na státu, což není zdravé. Každé zmenšení závislosti prospěje autonomii i vlastnímu vývoji univerzit. Absolutní závislost na státu považuji za zhoubnou, protože stát má někdy tendenci univerzity tlačit někam, kam nejenom že jít nechťejí, ale kam by ani jít neměly.

Jak to nyní vypadá s univerzitním rozpočtem? Snad dobře. Zatím to vypadá, že tento rok by mohl být finančně lepší než minulý. Univerzita dostane o několik milionů více za studenty a u vědeckých

Rektor Jaroslav Miller na tiskové konferenci.

Osobní motto:
**Nebojím se nikoho,
respektuji každého.**

Foto: PAVEL KONEČNÝ

peněz došlo přímo ke strmému nárůstu. V porovnání se všemi českými univerzitami byl nárůst vědeckého výkonu u Univerzity Palackého nejvyšší a počítáno ve financích přesáhl padesát milionů korun.

Takže je to ocenění vědy? Vypadá to, že jsme pracovali pilně a za to všem kolegům na univerzitě patří dík. Vážím si jejich práce.

Kdy bude rozpočet hotov? Snad v průběhu března. Chtěl bych ale zároveň apelovat na děkany, aby počítali s tím, že v dalším roce skončí projekty z Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost. Předpokládám proto, že fakulty budou mít snahu si vytvořit finanční rezervu na dobu, než přijdou nové výzvy.

65 budov – jedna univerzita
Univerzita se zatím stále rozrůstá. Jaké jsou plány s bývalou diskotékou Envelopa? Existují zatím předběžné úvahy. O část Envelopy deklarovala zájem právnická fakulta a zřejmě bude mít zájem na dílčím využití pro výuku i přírodovědecká fakulta. Ve zbytku budovy by mohl být velký konferenční sál, který by mohl sloužit i pro takové účely, jako je návštěva Noama Chomského v Olomouci. Ke koupi této budovy jsem byl původně mírně skeptický, ale zjistil jsem, že investice nějakou logiku má, protože mimo jiné vážně hrozilo, že tam bude herna.

Hovoří se ale i o možné koupi vojenského archivu na náměstí Republiky? Tam jednání usnula do roku 2017. A je možné, že si armáda rozmyslí prodej úplně. Uvidíme, jak se situace vyvine.

A co bude s dnešním děkanátem lékařské fakulty, až vznikne nový v Teoretických ústavech? Výhledově by tam mohl sídlit „Dům zahraničních služeb UP“. Centrum, které by obhospodařovalo mezinárodní kontakty a aktivity univerzity jako celku. Zatím je to návrh, ale má smysl o něm přemýšlet.

Bude univerzita v budoucnu tolik budov potřebovat? V dalších pěti letech se bude počet studentů zřejmě pozvolně snižovat. Za pět let jich místo triadvaceti tisíc bude třeba jen osmnáct až dvacet tisíc. Musíme proto myslet ve výhledu pěti, deseti let. I z toho vidíte, že nejsem příznivcem bezuzdné expanze.

Vize 2020: s pobočkou v Asii
A co expanze do Hongkongu? To je jiná kategorie. Jde o záměr, který se nám za určitých podmínek snad podaří zhmotnit. Vše je zatím ve stádiu zvažování, ale může se jednat například o pobočku, která by měla dva účely. Sloužila by pro nábor studentů, ale i jako detašované pracoviště v určitých oborech. Ty ale musíme nejprve vytipovat. V březnu jedu navíc do Číny na zasedání správní rady Konfuciovy akademie a budeme chtít v Pekingu předjednat otevření skromné kanceláře Univerzity Palackého v prostorách naší partnerské univerzity. Ta by nabízela anglické studijní programy pro čínské studenty.

Proč by to pro ně mělo být zajímavé? Evropské vzdělání je v Číně vnímáno jako atraktivní. A investice do studia u nás je řádově nižší než na západních univerzitách, ale v řadě oborů stejně kvalitní, nebo dokonce kvalitnější.

Třeba v medicínských nebo přírodovědných oborech.

A pro univerzitu? Zajímaví nejsou jen studenti samoplátci, ale i širší intelektuální základna a je to pro univerzitu i obrovské zviditelnění a šance postoupit výše v žebříku univerzit.

Loni vás proslavila petice proti obsazení postu náměstka hejtmána, který má na starosti školství, členem KSČM. Čína je ale také komunistická. Konfuciova akademie je něco jako Britská rada. Propaguje čínskou kulturu, čínštinu a propaguje Čínu, která samozřejmě má nějaké politické uspořádání. Pokud univerzita usilovala o Konfuciovu akademii a získala ji, tak se teď nemůže tvářit, že má problém s partnery v Číně, to bychom byli nekonzistentní v našich vlastních plánech a dlouhodobém strategickém směřování.

Dá se oddělit ideologie od konkrétního člověka? Samozřejmě, že dá. Řada lidí po druhé světové válce například vstoupila do strany, protože lidé byli plni entuziasmu a očekávali od komunismu světlé zítřky. A řada z nich patřila ke skutečným elitám této země. Uvážíme-li tehdejší kontext, mám pro ně plné pochopení.

Váš volební program kandidáta na rektora měl název Vize 2020. Už jste musel ze svých plánů něco korigovat? Doufám, že zásadní korekce nebudou potřeba, i když samozřejmě vím, že ne všechno se podaří realizovat ve stoprocentní podobě. Vše, co jsem si naplánoval, je nicméně pořád aktuální.

Zemřela stoletá mecenáška

Josefina Napravilová byla usměvavá, stále dobře naladěná dáma. Před několika lety se stáhla do ústraní a svůj majetek rozdělila mezi čtyři lékařské fakulty. Olomoucké medicíně věnovala 700 tisíc korun. Pro studenty. Zemřela minulý týden, necelý měsíc po oslavě kulatin. „Člověk má mít satisfakci sám v sobě, když se ohlédne za svým životem,“ tvrdila Josefina Napravilová. Po válce pomohla desítkám dětí vrátit se domů a před

převýchovou v Německu zachránila i ty z Lidic. „Jsme hluboce zasaženi, je to pro nás obrovská ztráta, byla vzácným člověkem. Pro mě osobně byla životním vzorem pro svůj optimismus a snahu pomáhat druhým,“ řekl děkan lékařské fakulty Milan Kolář, který ji před měsícem blahopřál k úctyhodnému věku. Proč se rozhodla podporovat medicínu, vysvětlila Napravilová jednoduše.

„Mens sana in corpore sano. V zdravém těle zdravý duch. Když je zdravé tělo, tak je zdravý rozum a rozum je všecko.“ Každý rok obdrží z daru Josefiny Napravilové 20 tisíc korun student prvního ročníku s nejlepším prospěchem a 30 tisíc nejlepší absolvent. „Zpočátku jsem tomu vůbec nevěřila. Považovala jsem to za chybu, když mi peníze přistály na účtu,“ řekla červnová absolventka Sabina Šťastná.

Neváhala a mecenášce napsala děkovaný dopis. Stálo v něm: „Touto cestou bych Vám ráda z celého srdce poděkovala, jelikož mi toto ocenění vlilo do žil další touhu po studiu a optimismus do další etapy mého života.“ Děkan je přesvědčen, že fakulta by měla Stipendium Josefiny Napravilové vyplácet i v době, kdy se dar vyčerpá. Na uctění její památky. Pohřeb se koná ve čtvrtek 27. února v krematoriu v Táboře. (caf)

Poetika Dekameronu a dva způsoby, jak být člověkem. Boccaccio 2013

MILADA HRONOVÁ

Jiří Špička a Lenka Kováčová společně s posluchačem doktorského studijního programu katedry romanistiky Marcellem Bolpagnim napsali publikaci *Boccaccio 2013*. Na díle s podtitulem *Poetika Dekameronu a dva způsoby, jak být člověkem* pracovali víc než rok. Kniha vyšla při příležitosti sedmistého výročí narození geniálního literárního tvůrce.

„Připojili jsme se tímto k celosvětovým oslavám Boccaccia narození a českému čtenáři, který nemá ve své mateřštině k dispozici texty reflektující moderní boccacciovskou kritiku, nabízíme první česky psanou monografii o Giovannim Boccaccioví,“ řekl autor díla Jiří Špička.

Publikace obsahuje šest tematických esejů, v nichž Špička, Bolpagni a Kováčová představují nejdůležitější rysy Dekameronu a dvě kapitoly, které se věnují začátku a konci díla. První kapitolu přeložil v rámci svého úplného překladu Dekameronu z roku 1959 Radovan Krátký, poslední se nově zhostila Lenka Kováčová.

Starší literatura? Pouze s komentářem

„Četba starší literatury vyžaduje komentář nebo doprovodnou studii. Moderní čtenář totiž často neví, co má ve starší literatuře hledat. Dívá se na ni očima zkušenosti s moderní literaturou. Teprve když má k dispozici kritickou oporu, vysvětlující, proč je dílo důležité a co nového oproti předešlým přineslo, pochopí souvislosti,“ upozornil Špička ze sekce italské filologie.

Italské literatuře 14. století se věnuje už od své diplomové práce. Zásadní Boccacciovo dílo četl poprvé sice jako student gymnázia, bavit jej začalo až při studiích italštiny na univerzitě.

Boccaccio 2013 v rukou Marcela Bolpagniho. Spolu s ním Lenka Kováčová a Jiří Špička.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

„Jako gymnazista jsem jej četl asi do třetiny. Příběhy deseti mladých lidí, kteří utekli před morem z Florencie na venkov, mne tehdy mimořádně nechvátily. Tvorba publikace k výročí zakladatele italské prózy mi nečinila problémy. Myslím, že nám všem šla práce od ruky,“ zhodnotil Špička.

Dekameron je zásadní

Soubor novel o lásce, smyslnosti, exotice a dobrodružství, považovaný za vrcholné Boccacciovo dílo, vznikl v nejtěžších florentských letech 1348–1353. Jeho náměty ovlivnily i řadu uměleckých děl ve všech oblastech umění.

„Dekameron se svou ascendentní strukturou v prvním dni vypráví o šejdířích a podvodnících, v posledním naopak o velkodušnosti, citech a sebe-

obětování. V publikaci jsme se snažili ukázat, jak se první a desátý den dostává do protikladu,“ vysvětlil Špička.

Podle něj je dílo v literární oblasti výjimečné tím, že je složeno z povídek. I když byly známé už v antice i středověké literatuře, do té doby se většinou jednalo o krátké texty, které primárně sloužily pro nenáročnou pobavení. Boccaccio začal klást větší důraz na subjektivitu, radikálně vylepšil postavy.

Italský renesanční básník a novelista Boccaccio byl podle Špičky velkým znalcem jak antické literatury, tak pozdního středověku a jeho hrdinové už nejsou pouhými figurkami.

„Boccaccio má ve svém díle postavy, které mají svou nezaměnitelnou psychologii. Jsou věrohodné, čtenář se s nimi může ztotožnit. Také děj příběhu

je v jeho podání komplikovanější a propracovanější, přestože byl italský literární jazyk ve 14. století ještě v plenkách,“ dodal Špička.

Geniální Boccaccio

Pro Jiřího Špičku je Boccaccio geniální i proto, že vynalezl literární metody, jimiž se autoři řídí i dnes.

„Boccaccio dokázal ve svých novelách uplatnit humor, který dokáže pobavit i čtenáře jedenadvacátého století. Sám byl mimořádně vzdělaný čtenář, překladatel a literární tvůrce, který uměl skloubit vtip, nápaditost s různými literárními žánry,“ vysvětlil Špička.

Marcello Bolpagni, spoluautor díla, se Dekameronu věnuje zhruba rok. „Rád bych vytvořil i geografický atlas, který by mapoval pohyb jednotlivých

Boccaccio 2013 – poetika Dekameronu a dva způsoby, jak být člověkem. 140 stran. Autoři: Jiří Špička, Marcello Bolpagni, Lenka Kováčová, katedra romanistiky FF UP. Náklad 150 kusů. Vydalo Vydavatelství Univerzity Palackého v roce 2013.

postav Dekameronu po světě,“ řekl doktorand katedry romanistiky. Nejraději má první příběh o Ciaperellovi. Novela s největším podvodníkem, který se nešťatil vůbec ničeho včetně vraždy, by podle něj byla i dobrým tématem pro badatelskou práci oddělení italské sekce katedry romanistiky.

„Příběh je zábavný i smutný zároveň. Je o tom, jak lidský duch může být zlý, zaměřuje-li se na peníze a majetek,“ uvedl Bolpagni.

I když je Giovanni Boccaccio vnímán jako syn středověku, jeho příběhy, které mu byly nejdražší, jsou většinou morálně sporné. Tehdejší literatura měla totiž především bavit a poučovat tak, jak to činil Boccacciův starší kolega Dante Alighieri se svou aristotelskou etikou přeloženou do veršů.

„Boccaccio však spíše problematizuje, vypráví příběhy, které nejsou snadno zařaditelné. Soud nechává na čtenáři a to nebylo zvykem,“ poznamenal Špička.

Přestože uplynulo 700 let od narození Boccaccia, v češtině k tomuto významnému literátovi prakticky neexistuje literatura. Především proto se italská filologická olomoucká univerzita rozhodli vydat publikaci Boccaccio 2013. Kniha je určena zájemcům o středověkou literaturu. Kromě tohoto díla vydali i komentovaný překlad poslední novely Dekameronu, zkráceně nazvaný Griselda.

Kouzelný svět starých map zaplnil Handkeho sál

Pět desítek unikátních historických map, atlasů a glóbů i jejich pozoruhodných osudů nabízí ojedinělá výstava Kouzlo starých map. Ve Vlastivědném muzeu ji spolupořádá katedra geoinformatiky jako součást doprovodného programu prestižní mezinárodní kartografické konference CARTOCON 2014.

Návštěvníci si mohou prohlédnout jedinečné exponáty, které vznikaly v průběhu několika staletí na různých místech Evropy a mnohé z nich nejsou laické či odborné veřejnosti běžně dostupné. Zajímavou velkorysími rozměry, způsobem provedení i vlastním příběhem. Koncept výstavy vytváří ucelenou sbírku, jaká dosud nebyla veřejnosti představena.

Staré mapy představují podle šéfa katedry geoinformatiky Víta Voženíka i v 21. století cenný zdroj poznatků. „Zobrazuje se v nich vývoj poznání lidstva, náhled na svět ve výtvarném umění, písmu i ve vývoji jazyka. Zároveň můžeme jejich prostřednictvím rekonstruovat vývoj krajiny, která se v průběhu staletí proměňovala. Staré mapy nám pomáhají odpovídat na mnoho současných otázek,“ připomněl Voženílek.

Lidé mají příležitost prohlédnout si obrovský Atlas Velkého kurfiřta z roku 1661, velkolepou mapu světa od Nicolase Sansona z konce 17. století, barokní glóby z dílny Vincenza Coronelliho, nejstarší mapy Moravy od Pavla Fabricia či populární mapy z dílny Jana Amose Komenského z přelomu 16. a 17. století. Mezi vystavená díla patří i faksimile Ptolemaiových atlasů, které poskytla Univerzita Palackého.

Ke kuriozitám bezpochyby patří replika Pavlovské mapy, která je stará 25 tisíc let a jde o dosud nejstarší nalezenou mapu. „Je to rytina provedená na mamutím klu, o níž se usuzuje, že jde o situační plánec. Je to pravděpodobně nejstarší mapa lidstva,“ vysvětlil Voženílek.

Výstavu doprovází cyklus veřejných přednášek významných odborníků, edukační programy a výpravný česko-anglický katalog z produkce Vydavatelství Univerzity Palackého. Připraveny jsou rovněž virtuální a komentované prohlídky.

(mav)

Foto: PAVEL KONEČNÝ

Křest. Kmotří katalogu Kouzlo starých map (zleva): vedoucí historického ústavu Vlastivědného muzea Filip Hradil, děkan přírodovědecké fakulty Ivo Frébort, odborník na historickou kartografii Milan V. Drápela – jeden z předních znalců Komenského kartografického díla a ředitelka Vydavatelství UP Hana Dziková.

Passage pour piétons

Une différence majeure entre la France et la République Tchèque, ce sont les passages pour piétons. En France lorsque l'on arrive devant un passage pour piétons à un feu tricolore, le premier réflexe est de regarder s'il y a des voitures qui approchent, s'il n'y en a pas ou si elles sont assez loin on traverse ; peu importe que le signal pour les piétons soit rouge ou vert. Cela est tellement ancré dans les habitudes, qu'il n'est pas rare que l'on ne traverse pas alors que le signal est vert ; tout simplement parce que l'on voit une voiture en approche. Quand celle-ci s'arrête, on se rend alors compte que c'est vert pour nous. Ici les choses sont bien différentes, après quelques mois, j'ai posé la question à des Tchèques : «Pourquoi vous ne traversez pas quand c'est rouge mais qu'il n'y a aucune voiture ?» La réponse était toujours la même : «C'est interdit, on peut avoir une amende !» Et chacun connaît quelqu'un, ou quelqu'un qui connaît quelqu'un, qui a eu une amende. Depuis que je le sais, je fais un peu plus attention, mais je n'ai pas réellement changé mes habitudes.

Cependant, ce qui est intéressant en République Tchèque, c'est que lorsque quelqu'un traverse au rouge, tous les gens arrêtés le suivent. Un jour, un de ces exemples m'a bien fait rire : c'était il y a quelques années, après un match de football du Sigma Olomouc, en sortant du stade en direction du cinéma Metropol, un groupe d'une vingtaine de supporters, qui tous ensemble réunis totalisaient moins de cheveux que moi..., était arrêté devant un passage piétons, normal me direz-vous, le feu était rouge (à l'époque, il n'y avait pas encore le rond-point actuel). J'étais surpris, car il n'y avait pas l'ombre d'une voiture à proximité, ni même au loin. En bon Français, je contournai le groupe de hooligans et traversai la route, quelle ne fut pas ma surprise alors, de voir, deux mètres derrière moi, le groupe qui me suivait comme un seul homme !

Benjamin Hildenbrand
lektor, katedra romanistiky FF UP

Přechod pro chodce

Jeden z rozdílů mezi Francií a Českou republikou představují přechody pro chodce. Když na přechod opatřený semaforem přijde Francouz, v první řadě se podívá, zda se blíží nějaké auto. Jestliže žádné nejede nebo je ještě daleko, přejde; bez ohledu na to, jestli svítí červená, nebo zelená. To je ve francouzských zvyklostech zakořeněno natolik, že není výjimkou, když člověk naopak nepřechází, ačkoliv má zelenou; prostě proto, že spatřil blížící se auto, a teprve až toto zastaví, uvědomí si, že svítí zelená. Tady je to něco docela jiného. Po několika měsících svého pobytu zde jsem se Čechů ptal: „Proč na přechodech nepřecházíte, když máte sice červenou, ale nic nejede?“ Odpověď byla pokaždé stejná: „To se nesmí, to bys mohl dostat pokutu!“ A každý zná někoho, popřípadě někoho, kdo zná někoho, kdo takovou pokutu už dostal. Od té doby si dávám větší pozor, ale své zvyky jsem úplně nezměnil.

Co je ovšem v Česku zajímavé, je fakt, že jakmile jeden chodec na červenou přejde, všichni ostatní ho zpravidla následují. Mám jeden takový příklad, který mě před několika lety notně pobavil: bylo to po fotbalovém zápase Sigmuy Olomouc. Po cestě ze stadiónu na křižovatce směrem ke kinu Metropol (tehdy tam ještě nebyl kruhový objezd) čekala na přechodu asi dvacítká fanoušků, všichni dohromady měli méně vlasů než já sám... V pořádku, řeklo by se, vždyť měli červenou. Mě to nicméně překvapilo; široko daleko nejelo jediné auto. Jako správný Francouz jsem skupinku chuligánů obešel a vydal se na přechod. A jaké bylo mé překvapení, když jsem uviděl, jak se dva metry za mnou najednou táhne celá tlupa jako jeden muž!

Křížem krážem Zlatonosným pobřežím

Svět očima zkušeností studentů katedry rozvojových studií.

První nádech v horké letní noci. Jako bych nasála všechnu vlhkost světa. Už chápu, proč se rovníkové Africe říká „pračka“. Moje první noc v Ghaně se nese ve znamení očekávání všech těch úžasných dobrodružství, která mi takhle nádherná země přinese. Jakožto studentka Mezinárodních rozvojových studií jsem o Africe slyšela poměrně často, ale osobní zkušenost je nenahraditelná. Už odmala jsem snila o tom, že se jednou podívám do Afriky a díky příspěvku z Vavrouškova stipendia Katedry rozvojových studií Univerzity Palackého, který mi pokryl cestovní náklady, jsem se konečně v roce 2012 mohla na svoji vysněnou cestu vypravit.

Hned po přiletu do Accry jsem vtažena do víru každodenní reality obyvatel metropole. Miluju „chaos“

rozvojových zemí a každou novou zkušenost a poznání vítám s otevřenou náručí. Tma v chudinské čtvrti, kam se taxikáři bojí jezdit, kodrcavá cesta v přeplněném minibusu *trotro*, pitná voda v plastovém pytlíku, zvědavé pohledy místních, kyblíková koupel, prázdný žaludek a kupa zásuvek a mobilů – vítěz! Spát bez moskytiéry? „Don't worry, Kate, v oknech jsou sítě, ve městě moc komárů není a navíc tu máme větrák.“ V podobném duchu pokračoval i zbytek mého příběhu.

Po několika dnech na cestě, se zastávkami na pozdravení „neznámých známých“ lokální neziskovky, pro kterou jsem měla pracovat, se konečně ocitám v koncové destinaci, venkovských komunitách Bontodiase a Ofoase ve Východním regionu Ghany. Po cestě vidím zlaté doly „okupované“ Kanaďany, Australany a nově i Číňany, nepůvodní džungli vysoké trávy, kakaovníků a palmy olejné a mávající děti *obibini*, které v těchto končinách moc *obruni* jako jsem já, ještě neviděly. Spolu s ostatními dobrovolníky z Kanady, USA, Japonska, Německa, Brazílie a Izraele učíme na místních školách

a pracujeme v knihovně, kterou naše organizace založila hlavně pro děti, které pokud nejsou ve škole nebo nepomáhají rodičům se starostí o sourozence, domácími pracemi či na farmě, nemají nic kloudného na práci.

Každý den se ptám, jestli tu zanecháme nějaký pozitivní dopad... Kdo ví, to bychom mohli zjistit až v budoucnosti. Co ale vím už teď je fakt, že těmi, na kterých náš pobyt zanechá největší dopad, jsme my sami, dobrovolníci. To je ostatně i součástí logiky, proč si za tuto zkušenost alespoň částečně zaplatit. Dá to víc vám, než hostitelské komunitě nebo organizaci, alespoň v případě, že jste v zemi jen na pár týdnů nebo měsíců. Druhou částí logiky je to, že svým příspěvkem pokrýváte náklady na ubytování a jídlo, které si místní komunita nebo organizace nemůže dovolit platit za Vás, a navíc přispíváte na činnost hostitelské organizace, jejímž největším příjmem jsou mnohdy právě příspěvky od dobrovolníků. Afrika je tímto typická. Na druhou stranu, všechno má své meze a ne vždy nakládá organizace s příspěvky poctivě a transparentně a ne vždy mají pří-

spěvky přiměřenou výši. Proto je třeba dávat si pozor, za co a kolik platíte!

V rozvojové zemi málokdy věci fungují tak, jak jste si plánovali, ale v tom je přece ta krása! Nikdy nevíte, co přinese druhý den a koho potkáte. Nezapomenutelné zážitky na celý život, kontakty na skvělé lidi, utvrzení mých

nekonvenčních hodnot, procvičení angličtiny, jazyku bývalých kolonialistů, dotažení samostatnosti a přizpůsobivosti téměř k dokonalosti a nevšední cestovatelské zážitky. I to mi přinesl prázdninový pobyt na Zlatonosném pobřeží!

Kateřina Racková

Věda x cukrovka, 2014

Jaké jsou v kostce novinky v pokročilých technologiích v diabetologii?

Ve dnech 5.–8. února 2014 se ve Vídni konala již **7. mezinárodní konference Advanced Technologies & Treatments for Diabetes** – setkání, které každoročně mapuje nejnovější vývoj technologií ke kontrole a léčbě diabetu mellitu. Z Ústavu fyziologie LF UP jsme tradičně přispěli střípkou z našeho vlastního výzkumu, podobně jako stovky účastníků ze všech obydlených světadílů planety – s nimiž jsme mohli sdílet poznání v této oblasti.

Kupředu jde vývoj pump k aplikaci inzulínu. Už žádné hadičky, ale miniaturní medailonky hezkých tvarů,

skrývajících zásobník inzulínu. Přelepené náplasti působí na těle nenápadně, lze je ovládat dálkově, případně si připichovat dávky inzulínu manuálně drobným tlačítkem. A života lze užívat bez větších omezení.

Asijská firma zkonstruovala náramek, který rozbořem potu rozpoznává hrozbu hypoglykémie a následně rozesílá varovné SMS na předvolené čísla. (Rozbor potu SMS přijímajících rodinných příslušníků a registrujícího lékaře bohužel zatím nikdo nezkoumal.

Přístroj na neinvazivní měření hladiny cukru v krvi – bez nutnosti popíchaných prstů – se jmenuje GlucoTrack, a na evropský trh by měl snad přijít v dohledné době. Kombinuje tři fyzikální technologie, a tak jeho přesnost už je dostatečná ke schválení

pro domácí použití. Má formu drobného kolíčku na ušní lalůček.

„Umělá slinivka břišní“ – technické zařízení, které dovede vnitřní sekreci slinivky nahradit, sestává v současnosti z podkožního senzoru měřícího glykémii, malých pumpiček s hormony (inzulín, glukagon) a řídicí jednotky (pro představu: obslužná zařízení velikosti mobilního telefonu jsou připevněna k opasku). Na táboře malých diabetiků v USA se technologie testovala poměrně úspěšně.

Jsou vyvíjeny atraktivní počítačové hry, v nichž se mladí diabetici (od malička) školí na experty v kompenzaci svého onemocnění. To jim do života vnese jistotu a sníží hladinu stresu. Úspěch sklídila aplikace s vlastním Avatarem, kterého dítě

zachraňuje z různých hrozeb a získává za to odměny.

Nadějný je objev hormonu betatrofinu, který podporuje růst a množení beta-buněk ostrůvků slinivky břišní. Pracuje se také na diferenciaci či transdiferenciaci různých typů buněk na buňky se schopností produkce inzulínu podle potřeb organismu. V experimentu na myši proběhly již úspěšné pokusy. Biologická léčba vývoj DM I. typu zpomaluje, ale k jeho regresi zatím nestačí, jsou hledány pomocné strategie.

Převrat v názorech na vznik diabetu 2. typu znamenal nástup „metabolické“ chirurgie. Věřili byste, že cukrovka II. typu (kterou má 90% diabetiků) je onemocnění, které léčí chirurg? Bypassové operace žaludku

a střevního traktu byly původně navrženy pro léčbu těžké obezity. Avšak mnozí z pacientů se ještě dříve, než zhubli, zbavili cukrovky či potřebovali daleko menší dávky inzulínu či anti-diabetik. Často jim také klesl zvýšený krevní tlak a příznivě se změnila hladina tuků v krvi. Nyní se pátá po souvislostech, které střevní hormony (nebo snad složení mikrobiomu střevního traktu) stojí za tímto jevem. Až budou poznány, snad budeme moci ovlivnit celý soubor metabolických civilizačních onemocnění i bez chirurgického zákroku.

Souhrnem, vyvíjené technologie léčby diabetu s největší pravděpodobností vynutí přepsání učebnic medicíny.

Iveta Poljaková
Ústav fyziologie LF UP

Zelená univerzita

Na Katedře psychologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vznikl nový projekt nesoucí jméno Zelená univerzita. Hlavním cílem je zapojení Univerzity Palackého do celospolečenského trendu zvyšování bezpečnosti dopravy, kvality života občanů a ekologické udržitelnosti. Mezi klíčové pojmy se řadí:

- bezpečnost pro všechny,
- kvalita života studentů, zaměstnanců univerzity a občanů města,
- životní prostředí,
- prestiž univerzity jako celospolečensky zodpovědné organizace.

Do tohoto projektu má možnost se zapojit každý z řad studentů nebo zaměstnanců Univerzity Palackého, kdo chce přispět k pozitivní změně dopravního prostředí kolem sebe. Kampaň je tedy zacílená na prostředí univerzity zahrnující okolí budov univerzity, zaměstnance univerzity, studenty a občany města v kontaktu s univerzitou.

Tento projekt se realizuje prostřednictvím dotazníku v elektronické podobě. Odkaz na něj je: <https://www.surveymonkey.com/s/zelenauiverzita>.

Výsledky tohoto anonymního šetření budou zveřejněny ve 2. čtvrtletí tohoto roku prostřednictvím tištěných a elektronických médií univerzity.

Za realizátory studie: PhDr. Matuš Šucha, Ph.D. (matus.sucha@upol.cz) vedoucí Katedry psychologie FF UP v Olomouci

VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ

Rector Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje výběrové řízení na obsazení funkce

ředitel/ředitelka Centra výpočetní techniky Univerzity Palackého v Olomouci (CVT)

Předpokládaný nástup: září/říjen 2014
Písemné nabídky zasílejte do 10. června 2014 na adresu: Rektorát Univerzity Palackého, personální oddělení, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Obálku označte: „Výběrové řízení – ředitel CVT“. Případné další informace podá: Mgr. Ondřej Kučera, prarektor pro organizaci, řízení a rozvoj, tel.: 585 631 003, e-mail: ondrej.kucera@upol.cz. Podrobné informace na www.upol.cz/uredni-deska/vyberova-řízení

Rector Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje výběrové řízení na obsazení funkce

kvestora/kvestorky Univerzity Palackého v Olomouci

Předpokládaný nástup: květen 2014
Písemné nabídky zasílejte do 20. března 2014 na adresu: Rektorát Univerzity Palackého, personální oddělení, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Obálku označte: „Výběrové řízení – kvestor UP“. Případné další informace podá: Ing. Jitka Kubáčková, vedoucí ekonomického odboru RUP, tel.: 585 631 030, e-mail: jitka.kubackova@upol.cz. Podrobné informace na www.upol.cz/uredni-deska/vyberova-řízení

Vzpomínka na vzácného člověka a kolegu

4. prosince 2013 odešel tiše skromný člověk PhDr. Miloš Pulda v pozhnaném věku 92 let. Mladá generace katedry speciální pedagogiky už ho neznala, proto jako pamětník chci připomenout jeho hodnoty lidské i odborné.

Na olomouckou Katedru speciální pedagogiky Pedagogické fakulty UP přišel na začátku sedmdesátých let jako pedagog sluchově postižených. Za své praxe v tomto oboru byl přínosem pro studenty surdopedie, které nejen svými zkušenostmi, ale i vlídným, přátelským přístupem dokázal získat pro tuto práci.

Asi po 5 letech ho zlákala zpět do Brna potřeba přímé práce s dětmi sluchově handicapovanými. Na základní škole pro tyto děti se stal časem ředitelem a zůstal této své práci věrným až do důchodového věku. Později působil externě i na katedře speciální pedagogiky brněnské pedagogické fakulty.

Ve svém oboru nechal po sobě výraznou stopu. Poslední léta trávil s rodinou v Praze. Můžeme říct, že mu bylo dopřáno naplnit svůj život vrchovatě. Přesto nám kolegům a přátelům bude při každé vzpomínce chybět jeho přátelství a laskavost, jeho člověčina.

Doc. PhDr. Jaroslav Kysučan, CSc.

ŽURNÁL Univerzity Palackého

Vychází každé druhé pondělí | Registrace: MK ČR E 12524, ISSN 1804-6754
Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc | IČ: 61989592
Předseda redakční rady: Petr Bilík | Vedoucí redakce: Pavel Konečný
Redakce: Biskupské nám. 1, Olomouc | Telefon 585 631 155 | E-mail: jurnal@upol.cz
Tisk: Tiskárna Budík Grafika, s. r. o. | Náklad 3 000 ks
VYTIŠTĚNO NA RECYKLOVANÉM PAPIRU

**POTKÁME SE
U MODRÉHO KONTEJNERU**

Petříkov: Kazaň byla skvělá, ale úplně jsem si neužil tamní atmosféru a jídlo

MARTIN VIŠŇA

Pokud někde platí rčení, že jablko nepadá daleko od stromu, pak je to u studenta rekreologie Pavla Petříkova. Vydal se ve šlépějích svého otce, úspěšného judisty 80. let, a na tatami už vybojoval nejednu medaili. Mimo jiné je třetím nejlepším českým judistou loňského roku a bronzem z univerziády si vysloužil také Cenu rektora Univerzity Palackého.

„Oceněním jsem mile překvapen. Jsem rád, že si škola cení svých studentů-sportovců,“ uvedl Petříkov, který podle odborníků patří k velkým talentům současné generace českých judistů.

Však má také dobrý vzor a trenéra – svého otce. Pavel Petříkov starší patřil k úspěšným československým reprezentantům v judu v 80. letech, v roce 1981 se stal vicemistrem světa a druhým vicemistrem Evropy, evropské třetí místo zopakoval ještě v roce 1989, bojoval také na třech olympiádách, nejlépe skončil pátý v roce 1980 v Moskvě. „Táta mě do juda nenutil, vybral jsem si ho sám. Dá se říci, že jsem u zíněnký vyrostl,“ prozradil Petříkov mladší.

Evropský šampion

První úspěchy sbíral na juniorských a dorosteneckých turnajích, v roce 2004 skončil pátý na světovém šampionátu juniorů v Budapešti, dva roky nato již vyhrál svůj první závod Světového poháru a v roce 2008 ovládl nejen český šampionát, ale také mistrovství Evropy judistů do 23 let. Tehdy se také zúčastnil své první olympiády, kde skončil devátý.

„Účasti na olympijských hrách v Pekingu a titulu mistra Evropy si ve své kariéře nejvíce cením. Samozřejmě si vážím každé nominace na světové či

Pavel Petříkov na univerziádě v Kazani.

Foto: ARCHIV PP

evropské šampionáty, tam jsem ovšem zatím nedosáhl lepšího umístění než sedmé příčky,“ odkázal judista na nejsvětější body své kariéry.

O chlup bez Londýna

Naopak nejhorší období zažil před olympiádou v Londýně, která mu utekla o pověstný chlup. „Po dvouleté kvalifikaci mi účast na hrách utekla o pár bodů, což bylo velmi frustrující. Postupem času jsem si ale uvědomil, že jsou mnohem důležitější věci než judo, sport a olympiáda. Když se na to dívám zpětně, alespoň jsem měl po několika letech úplně volné léto, což

taky nebylo k zahoezení. Mohl jsem se naplno věnovat své přítelkyni, která mě již pět let podporuje a asi to se mnou nemá nejlehčí,“ komentoval neúčast s úsměvem Petříkov.

Příští letní olympiádu, která se koná v srpnu 2016 v Rio de Janeiru, si ale nechce nechat ujít. Po letošním prvním, nevydařeném grandslamu v Paříži judistu čekají ještě další dva závody Světového poháru, kde chce uspět, pak soustředění a příprava na evropský šampionát. „Poté se v květnu rozjede kvalifikace na olympijské hry v Riu, takže další kolotoč může začít,“ těší se.

Dobře zorganizovaná univerziáda

Že by to mohl být kolotoč úspěšný, přitom napovídá loňský rok, kdy ve světové konkurenci dosáhl třetího místa ve váhové kategorii do 60 kg na letní univerziádě v ruské Kazani, které se zúčastnila i řada olympioniků.

„Kazaň byla skvělá, univerziáda mi hodně připomínala hry v Pekingu. Škoda že jsem v Kazani byl jen týden, z toho jsem pět dní shazoval váhu na svoji soutěž, den po ní proběhla soutěž družstev a pak už jsem letěl domů, takže jsem si úplně neužil tu atmosféru, a hlavně tamní parádní jídlo. Ale zase jsem byl

na zahájení, které mi v Pekingu uteklo, takže alespoň něco,“ vzpomněl reprezentant na největší vysokoškolskou sportovní událost.

Dodal přitom s odkazem na právě skončenou zimní olympiádu v Soči, že univerziáda byla dobře zorganizovaná a nenarazil na žádný problém.

Boj jménem studium

Zcela záměrně bylo výše užito spojení loňský rok, a ne loňská sezona. Podle Petříkova totiž judistická sezona nemá konce. „Světové poháry jedou neustále a jsou takřka po celém světě. Nejvíce obsazené bývají grandslamy v Paříži, Moskvě, Baku a v Tokiu, které jsou nejlépe hodnocené. K tomu mistrovství světa a Evropy a dvouletá olympijská kvalifikace,“ naznačil judista, že si cestování užije do sytosti.

Do zahraničí vyrazí také za kvalitnější zápasovou přípravou, doma v Hradci Králové trénuje převážně kondici, sílu a techniku. „K tréninku samozřejmě patří také odpovídající regenerace a klid. Rád chodím na ryby, kde si v klidu otevřu pivo a odpočívám, a když něco chytну, tak je to příjemný bonus. Všechny ryby ale stejně pouštím,“ prozradil.

Mimo tatami ovšem judista svádí ještě jeden boj, završuje magisterské studium rekreologie na fakultě tělesné kultury. „Dá se říci, že v tomto zápase zatím vedu, ale ještě není vyhráno. Státnice už mám hotové, zbývá mi odevzdat a obhájit diplomovou práci,“ objasnil judista Petříkov.

Nová tělocvična pro hopsavější sporty

Se začátkem letního semestru uvedlo Akademik sport centrum do provozu novou tělocvičnu na Envelopě. Minulou středu odpoledne ji mohli zdarma otestovat i zájemci bez průkazu na sportovní programy.

Zrekonstruované prostory v objektu někdejší diskotéky Envelopa za právnickou fakultou jsou čtvrtým cvičebním sálem v užívání centra. „Mohli jsme rozšířit nabídku sportů. Směřujeme sem především hopsavější disciplíny, jako je třeba zumba nebo dance aerobik, o které je velký zájem,“ uvedla garantka sportovních programů Lenka Grácová.

Další úpravy

Podle pravidelného rozvrhu se v tělocvičně sportuje od pondělí, zcela dokončená ovšem není. „Dveře jsou ještě ve výrobě, na čelní stěnu chystáme zavěsit zrcadla, připravujeme výzdobu a nad vstup logo centra a univerzity, aby bylo vidět, že jde o univerzitní zařízení. Chtěli bychom také zanechat bar, který tu je, a nabízet nápoje, případně další občerstvení. Plánujeme také ještě jednu šatnu pro zlepšení zázemí,“ prozradila Grácová.

Během včerejšího odpoledne otevřených dveří si mohli některé disciplíny vyzkoušet i zájemci, kteří nepatří mezi stálé klienty Akademik sport centra,

a to zdarma. Zacvičit si přišlo několik desítek lidí.

Kluzká podlaha

První ohlasy na nové, barevné prostředí jsou vesměs kladné. Objevily se však již také první připomínky, a sice ke gumové podlaze, která připomíná tartan. „Přijde mi, že strašně klouže. Není moc příjemné, když člověk musí zapichovat nohou u taeba, ale ta mu lítá,“ napsala na facebookové stránky Adin Kelnarová.

„Tento podnět jsme dostali a řešíme ho. Chceme, aby naši klienti a lektori byli maximálně spokojení,“ reagovala Grácová.

Nové sporty

Kromě nové tělocvičny připravilo Akademik sport centrum pro sportovce v letním semestru také novinky mezi nabízenými sporty. V základním programu přibýly disciplíny jako african dances, dancehall, samba nebo intervalový trénink tabata. Průkaz na základní sportovní program stojí 560 korun, jednotlivé lekce lze absolvovat také po zaplacení jednorázového poplatku 50 korun, je-li ovšem v tělocvičně volná kapacita.

Kompletní nabídku sportovních programů a kurzů i informace o lektorech najdete na stránkách Akademik sport centra. (vim)

Den otevřených dveří s cvičením zdarma. Bylo plno.

Foto: MARTIN VIŠŇA

Životní styl mládeže v hledáčku nových výzkumů

Odborníci z fakulty tělesné kultury se ucházejí o podporu výzkumu pohybové aktivity a sedavého chování mládeže z Norských fondů ve výši jednoho milionu eur. V uplynulých týdnech již byli úspěšní se čtyřmi dalšími projekty v jiných grantových soutěžích.

„Myslím, že žádost do Norských fondů je největší výzkumný projekt se zahraniční účastí, který kdy fakulta podávala. Ve hře je nejen zhruba jeden milion eur, ale také na dvacet impaktovaných článků, které garantuje především norská strana,“ uvedl Michal Kalman z Institutu aktivního životního stylu fakulty.

Na projektu s názvem Growing Up Healthy and Active Kalmanův tým spolupracuje s odborníky z University of Bergen a rovněž bergenskou NLA University College. Výzkum se má zaměřit na vliv různých faktorů na pohybovou aktivitu a sedavé chování u dospívajících z pohledu veřejné politiky na individuální a institucionální úrovni. Soustředí se vědci chtějí na českou a norskou mládež s využitím metod a výsledků mezinárodní studie Health Behavior in School-aged Children (HBSC), jež ve čtyřletých intervalech zkoumá zdravotní chování školáků ve 43 zemích světa.

Na mládež se přitom zaměřují také dva projekty, se kterými na přelomu roku uspěli v soutěži Grantové agentury České republiky docenti Josef Mitáš a Erik Sigmund.

Mitášův tým se bude zabývat tělesnou kondicí české mládeže a prostře-

dím, ve kterém se adolescenti pohybují, neboť ty patří mezi nejvýznamnější determinanty pohybové aktivního životního stylu. Výzkum má přinést nové poznatky pro teorii pohybové aktivity v rozdílném životním prostředí a pro podporu zdraví a kvalitu života adolescentů.

„Navážeme na mezinárodní výzkum IPEN Adolescent. Náš projekt používá obdobnou metodiku a techniky, zároveň se snaží postihnout informace o pohybové aktivitě a tělesné zdatnosti adolescentů v prostředí, ve kterém bydlí, a v okolí škol, které navštěvují,“ vysvětlil Mitáš.

Tříletý projekt je rozpočtován na čtyři miliony korun a kromě vědců z fakulty tělesné kultury se na něm podílejí také odborníci ze sedmi českých vysokých škol.

Hlavním cílem projektu Erika Sigmunda je odhalit trendy ve vývoji výskytu nadváhy a obezity, pohybové aktivity a sedavého chování českých školáků ve věku od 11 do 15 let. Využije přitom data získaná v rámci HBSC studie v letech 2002, 2006 a 2010 a data z připravovaného letošního sběru. „Do projektu je za celosvětovou síť HBSC zapojen významný zahraniční odborník, profesor William Pickett z Kanadské královské univerzity,“ doplnil Sigmund.

Na výzkumu školáků bude Sigmundův řešitelský tým pracovat do konce roku 2016, projekt má rozpočet 2,2 milionu korun. (vim)

Stane se

■ pondělí 24. února (15:00)
Beseda s básnířkou a výtvarnicí **Martou Veselou Jirousovou**. Posluchárna P23, 2. patro, budova PdF UP, Žižkovo náměstí 5

■ pondělí 24. února (20:30)
Projekce filmu **Velká noc**. Režisér P. Hátle se vydal na pokraj společnosti a proti proudu české dokumentární tvorby. Umělecké centrum UP, filmový sál, 3. patro

■ úterý 25. února (9:45)
Workshop dr. Dona Sparlinga (MU Brno) s názvem **Canadian Literature: From Noble Savage to Nobel Prize**. Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UP, uč. KA-02V

■ úterý 25. února (16:45)
4. cyklus přednášek Societas cognitorum zahájí prof. Milan Kolář přednáškou **O současnosti a budoucnosti antibiotické léčby bakteriálních infekcí**. Velká posluchárna FF UP, přední trakt, 1. patro

■ úterý 25. února (19:00)
Cestovatelská přednáška Karla a Jany Wolfových o zemi plné barev a kontrastů: Vietnam od severu k jihu. Vstupné 70 Kč, kaple Božího Těla

■ úterý 25. února (19:00)
Divadelní klání improvizací skupiny O. Li. V. Y. **Zápas v improvizaci – pro Kristiána**. Výdělek z akce pomůže chlapci se vzácným neurologickým onemocněním. Vstupné 100 Kč, divadelní sál K3, 3. patro

■ středa 26. února (9:00–16:00)
Workshop s účastí zahraničních expertů na téma **Kultura Nizozemí v díle vlámského spisovatele Willema Elsschota a recepce jeho díla na příkladu novely Kaas (Sýr)**. třída Svobody 26, místnost 2.21

■ středa 26. února (16:00)
Tématem přednášek odborné vzdělávací akce Přednáškový večer Spolku lékařů budou sportovci, jejich zdravotní stav a způsobilost. Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 3

■ středa 26. února (19:30)
Projekce filmu **12 opic**. B. Willis, B. Pitt a M. Stowe ve svých životních rolích. UC UP, filmový sál, 3. patro

■ čtvrtek 27. února (19:30)
iShorts: Hrané Oscarové filmy. UC UP, filmový sál, 3. patro

■ úterý 4. března (19:00)
Robert Kazík, vodák: Indie – Brahmaputra, prvosjezd. Promítání z vodácké expedice do Arunáčalpraděše. Země s unikátní esencí duchovna a pralesních kmenů. Vstupné 70 Kč. UC UP, kaple Božího Těla

■ sobota 8. března (19:00)
Ples Přírodovědecké fakulty UP. K tanci i poslechu zahraje Breeze Band Jiřího Suchého a Country Expres. Vstupné 250 Kč. Clarion Congress Hotel, Jeremenkova 36 (lsk)

Ceny rektora

Renata Švubová. Jedna z 18 oceněných sportovců. U rektora uspěla s disciplínou mažoretky – pompom. Loni se stala první vicemistryní ČR v kategorii sólo pompom senior s postupem na mistrovství světa, kde vybojovala 5. místo. Je také vicemistryní světa v kategorii trio pompom. Slavnostní akt udílení Cen rektora byl minulý týden součástí Akademických dnů, které připomínají znovuoobnovení univerzity. (brz)

Foto: PAVEL KONEČNÝ

Rektor rozdělil ceny za odbornou práci i sportovní výkony

Pět desítek studentů ocenil 18. února rektor Jaroslav Miller za jejich vědeckou nebo uměleckou práci či sportovní úspěchy loňského roku. Potlesk publika v aule pedagogické fakulty si vysloužilo i 35 autorů, kteří získali čestné uznání za odbornou práci publikovanou v předchozích dvou letech.

Podle rektora neměla hodnotitelská komise snadnou práci. Přihlášených vědeckých a uměleckých prací i sportovců navržených na ocenění bylo v loňském roce mnohem více než v letech minulých. „Dnešní slavnost prokazuje, že máme tvořivé a soutěživé studenty, jejichž intelektuální i sportovní výkony jsou známkou jakosti nejen jich

samých, ale i pedagogické a odborné úrovně univerzity,“ řekl Miller.

Oceněné diplomky i bakalářské práce
Mezi studenty, kteří dosáhli na nejvyšší studentskou cenu, byl i Martin Kováček z přírodovědecké fakulty. V úspěšné bakalářské práci popsal, systematicky zařadil a pojmenoval dosud nepublikované druhy fosilních mlžů z Drahanské vrchoviny. „Cena je velký úspěch pro mne i mého vedoucího. Práce vznikala dva roky. Fosilní mlži jsou u nás známí spíše z Jeseníků, v Drahanské vrchovině o nich ví málokdo. Výsledky studia jsem publikoval i v několika odborných pracích,“ uvedl Kováček.

Čestná uznání i za kolektivní publikace

Nárůst přihlášených odborných publikací akademických pracovníků zčásti souvisel i s úpravou pravidel. „Doposud jsme udělovali ceny za monografie, což bylo poněkud limitující. Proto jsme tentokrát oceňovali za odbornou publikaci, aby se mohly zúčastnit i kolektivní práce. Komise má při posuzování těžkou práci každoročně a ani tentokrát tomu nebylo jinak,“ prozradila prorektorka pro vědu a výzkum Jitka Ulrichová.

Ocenění se dočkalo celkem 30 odborných prací. Patří k nim i kniha

Pavla Anzenbachera Metabolism of Drugs and Other Xenobiotics, která vyšla v prestižním vydavatelství Wiley-VCH. Věnuje se problematice metabolismu léčiv a cizorodých látek. Anzenbacher je spolu s Ulrichem Zangerem ze stuttgartského ústavu klinické farmakologie jejím editorem a spoluautorem, svými texty přispěly i další světové špičky oboru. „Cena je pro mne důležitá, neboť je součástí bilancování. Je to příležitost zastavit se a uvědomit si, co vše se stalo za dobu, kdy se danou problematikou zabývám. Ocenění je příjemná věc, člověk je přece jen ješitný a podobné věci má rád,“ poznamenal Anzenbacher. (srd)

UNIVERSITAS PALASCAKIANA

Mediální obraz univerzity v odrazu zpětného zrcátka tiskového mluvčího Radka Palašćáka

Univerzita Palackého chce prorazit do světa, zřídí zahraniční pobočky a lákat bude ke studiu více studentů z ciziny. Tak by se daly shrnout plány a vize, které školu nasměrují do příštích let. Podle slov nového rektora Jaroslava Millera by univerzitě rovněž slušel o něco menší počet studentů. UP chce být hlavně elitní školou. **(Český rozhlas, ČT1, Deník, Lidovky, MF Dnes, Nejlepší adresa, Právo, Finanční noviny | 11. 2.) Tak ať na cestě labyrintem světa nepoztrácíme ráj srdce.** ■ K objevu nového druhu primáta či velké kočkovité šelmy přirovnávají vědci nález, který se jim podařil při výzkumné expedici na Borneu. Studenti a pedagogové UP v pralesích našli vědě dosud neznámý a nepopsaný hmyz. **(Český rozhlas, Deník, MF Dnes, Právo, Týden | 20. 2.) Drobný olomoucký příspěvek k odhalování tajemství „Ze života hmyzu“.** ■ Politika není svinstvo, tvrdí Vít Šlechta, praktický a protialkoholní lékař, absolvent olomoucké lékařské fakulty. Pouze někteří politici mající blízko k rozdělování ohromných částek se chovají tak, že pak část „svinstva“ ulpí i na lidech, kteří nikdy neukradli ze státní pokladny ani korunu a svůj mandát od voličů vykonávají s maximální odpovědností. **(Prvnizpravy.cz | 17. 2.) Tak to si dovolil hodně. Blbou náladu si rozvracet nenecháme!** ■ Čechy začíná zajímat čínština a čínská kultura. Atraktivní se stává čínština i pro středoškoláky, což potvrzuje i Lucie Láníková z Konfuciovy akademie při UP. Institut dodává lektory uni-

verzitám a v poslední době i středním školám. **(Novinky | 11. 2.) Není Čína jako Čína – dost záleží na tom, jestli nás oslovuje Mao, nebo Tao.** ■ O poštu na olomouckém náměstí Republiky se už bojuje na více frontách. Stalo se z ní totiž téma interpelací ve sněmovně namířených na nového ministra vnitra Milana Chovance. Poštu, která v historické budově na náměstí Republiky sídlí od roku 1885 (sic!), intenzivně využívá rektorát i filozofická fakulta. Se stěhováním pobočky do Šantovky vedení UP nesouhlasí a trvá na jejím zachování. V případě, že toho univerzita nedosáhne, rýsuje se předběžná dohoda o tom, že by Česká pošta zásilky svázela a rozvázela vlastními auty z několika stanovišť přímo na univerzitě. **(Český rozhlas, MF Dnes | 11. a 15. 2.) A když nezabere ani tohle, tak se do Šantovky přestěhuje univerzita. Otevře se, bude blíž lidem. Prostě „Ostrov vzdělání“.** ■ Barokní glóby, kopie atlasu knihovníka alexandrijské knihovny Claudia Ptolemaia a Komenského mapy Moravy. Anebo zřejmě nejstarší mapa lidstva v podobě mamutiho klu, na který naši předci zakreslili své lovecké území. To je výčet těch nejzajímavějších exponátů na výstavě, kterou spolu s Vlastivědným muzeem dali dohromady kartografové z olomoucké univerzity. **(ČT1, Deník, Haló noviny, MF Dnes | 19. 2.) Mamutí kel jako pravěká aplikace. Schválně jestli ty naše, chytré, přežijí také tak dlouho.** ■ Irena Schönweitzová, dvacetiletá studentka UP, se nejvíc těší na to, že bude podruhé teta! Nemůže se dočkat, děti má moc ráda. **(Deník | 20. 2.) My jsme se zase nemohli dočkat prvního letošního Žurnálu. A kromě dětí máme rádi i dospělé – zejména, když čtou Žurnál.**

